

to shrink	1. krimpen (onov.); 2. laten krimpen (ov.)
to taste	1. smaken (onov.); 2. proeven (ov.)

N.B.1 Een onovergankelijk werkwoord kan in het Nederlands soms overgankelijk worden gemaakt door er *laten* of (in formele stijl) *doen* voor te zetten: *to sink* – 1. *zinken*; 2. *laten zinken* (*doen zinken*). Voorbeelden: *A couple of logs were floating down the river* – *Een paar boomstronken dreeven de rivier af.* / *They floated a couple of logs down the river.* – *Zij lieten een paar boomstronken de rivier af drijven.*

N.B.2 In het Nederlands kunnen onovergankelijke werkwoorden soms toch lijdend worden gemaakt: *In dit park wordt veel gefietst.* / *Er wordt tegenwoordig weer veel gewandeld.*

N.B.3 Zie ook **hebben/ zijn en de voltooid tijd**, § 62.

81 Passe-partouts & lege woorden

81.1 Definitie → ‘Passe-partouts’ of ‘loperwoorden’ (*all-purpose words*) zijn woorden die te pas en te onpas worden gebruikt en daardoor zeggingskracht hebben verloren. Men kan ze vergelijken met een hoed die door allerlei verschillende personen wordt opgezet en daardoor zijn vorm verliest.

81.2 De volgende woorden en uitdrukkingen betreffen vaak passe-partouts: *aankijken tegen*; *aard*; *aspect*; *op basis van*; *benaderen*; *benadrukken*; *brenge* (in de bet. opvoeren/vertonen/uitzenden); *component*; *c.q.*; *dimensie*; *element*; *factor*; *functie*; *gebeuren* (als zn); *invullen*; *lanceren* (van geruchten, plannen, denkbeelden); *mate*; *naar ...toe*; *met name* (het nadeel van *met name* is dat het niet altijd duidelijk is welke van de twee betekenissen toepasselijk is: 1. in het bijzonder; vooral; 2. bij de naam genoemd); *optiek*; *in principe*; *positie*; *iets realiseren*; *sfeer*; *situatie*; *een uitdaging* (bv. in personeelsadvertenties); *uitschakelen*; *in verband met*.

81.3 Dit betekent natuurlijk niet dat het altijd onjuist is om bovenstaande woorden en uitdrukkingen te gebruiken. *Invullen* is prima als het om een formulier gaat, *lanceren* is prima als we het over een raket hebben, *dimensie* is prima als we het over de relativiteitstheorie hebben en *sfeer* is prima als we het over een feestje hebben. In andere gevallen doet de vertaler er verstandig aan om na te gaan of deze woorden niet beter door een minder uitgekauwd woord zouden kunnen worden vervangen.

81.4 ‘Lege woorden’ zijn woorden die niets of vrijwel niets aan de mededeling toevoegen. Hierbij kan men denken aan: a. stopwoordjes (*stopgaps* of *fillers*): *actually* – *eigenlijk*/ *in feite*/ *daadwerkelijk*/ *in wezen*; *as is well-known* – *zoals bekend*; *basically* – *in wezen*; *indeed* – *inderdaad*; *you know* – *weet je*; b. verwijswaarden (*anaphors*), die vaak kunnen worden weggelaten omdat het in veel contexten ook zonder die woorden duidelijk is waarnaar wordt verwezen:

above-mentioned & aforementioned – genoemd(e) & bovengenoemd(e) / voornoemd(e); the people/products concerned/involved – de desbetreffende/bewuste/betrokken mensen/producten ...; the relevant people/products – de desbetreffende mensen /producten; c. andere overbodige woorden (redundant words): due attention/care – de nodige aandacht/zorg; specific – bepaalde; total costs/proceeds – de totale kosten/opbrengst (als uit de context al blijkt dat het om de ‘totale’ kosten gaat).

De vertaler doet er meestal verstandig aan om deze lege woorden te schrappen, maar wel of niet schrappen hangt uiteraard van de context af.

Enkele voorbeelden: *Due attention was given to the fact that the relevant products had actually been delivered to the customers concerned at too late a date.* – Er werd ~~de nodige~~ aandacht geschonken aan het feit dat de ~~desbetreffende~~ producten te laat aan de ~~betrokken~~ klanten waren geleverd. / *It remained unclear whether the aforementioned defendant actually saw the texts.* – Of de ~~bovengenoemde~~ verdachte de teksten ~~daadwerkelijk~~ heeft gezien, is onduidelijk gebleven. (Schrappen van *bovengenoemde* is echter onverstandig wanneer het zonder dit verwijzwoord onduidelijk is naar welke verdachte wordt verwezen.)

81.5 Bij *noun phrases* die worden ingeleid door woorden als *aspect, content(s), fact, factor, issue, problem, question, subject, theme, topic*, e.d. is vaak een compacte vertaling mogelijk en wenselijk, omdat deze woorden in veel contexten nauwelijks meerwaarde hebben.

Enkele voorbeelden: *The aspect of the working conditions must be considered too.* – Aan ~~het aspect van~~ de arbeidsomstandigheden moet ook aandacht worden geschonken. / *He dealt only with the contents of Dutch matrimonial property law.* – Hij behandelde alleen ~~de inhoud van~~ het Nederlandse huwelijksvermogensrecht. / *He also discussed the issue of social housing.* – Hij behandelde ook ~~het vraagstuk/de kwestie van~~ de sociale woningbouw.

82 Pleonasme en tautologie (als taalfout)

82.1 Zowel een pleonasme als een tautologie is een overbodige (*redundant*) aanduiding van een reeds uitgedrukt begrip. Bij een pleonasme gaat het om twee verschillende woordsoorten (*nat water, witte sneeuw*) en bij een tautologie gaat het om dezelfde woordsoort (*frank en vrij*). Soms gebruiken schrijvers pleonasmen en tautologie bewust; in dat geval is er sprake van een stijlfiguur (*figure of speech*).

82.2 Enkele voorbeelden van pleonasmen en tautologieën die de vertaler (in beginsel) dient te vermijden:

Eerste aanbetalng / de absolute top / al sinds & al vanaf / apart aanhangsel / een ander alternatief / behalve ook ... / iets extra benadrukken / zich slechts/alleen